

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.950/2011/4.szám

A Kúria a dr. Szikora Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Egészségbiztosítási Pénztár alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 33.M.1175/2011. számon indított és a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2011. július 12. napján kelt 33.M.1175/2011/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2012. február hó 20. napján tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 33.M.1175/2011/5. számú ítéletét az alperes 212-1530/2/2010. számú és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár 74661-95-873/2/2010. számú határozatára is kiterjedően hatályon kívül helyezi.

Kötelezi az alperest, fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 20.000 (Húszezer) forint együttes elsőfokú bírósági és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

A regionális egészségbiztosítási pénztár a 2010. szeptember 6-án kelt végzésével - a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 80. § (6) bekezdése alapján - 100.000 forint mulasztási bírság megfizetésére kötelezte az E. Kft-t, mert a megyei kirendeltség által a D. Kft-nél tartott záró ellenőrzés által feltárt hiányosságok rendezéséről szóló jogerős határozatban foglalt foglalkoztatói kötelezettségeknek többszöri felszólítás ellenére nem tett eleget. A végzés indokolása szerint a regionális egészségbiztosítási

pénztár megyei kirendeltsége a D. Kft. foglalkoztatónál működő társadalombiztosítási kifizetőhelyet megszüntette, a feltárt hiányosságok rendezéséről szóló határozatot - tekintve, hogy a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2010. január 29-én jogerőre emelkedett végzésével elrendelte a Kft. felszámolását - a felszámoló biztosnak küldte meg. Az alperes a mulasztási bírság megfizetésére a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 47. § (5) bekezdése alapján foglalkoztatóként az E. Kft-t kötelezte.

Az elsőfokú végzést az Országos Egészségbiztosítási Pénztár - a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 4. § a) pontja, 44. § (1) bekezdése, 46. § (1) bekezdése, 54. § (1) bekezdése, a Cstv. 47. § (5) bekezdése és az Ebtv. 80. § (6) bekezdése alkalmazásával - helybenhagyta. Az indokolás szerint a regionális egészségbiztosítási pénztár a D. Kft. „fa” foglalkoztatónál 2010. január 28. és február 2. között tartott ellenőrzés alapján a 2010. március 22-én kelt határozatában 27 fő biztosítási jogviszonyban már nem álló személy kijelentésére kötelezte a társaságot. A határozatban a kötelezettség teljesítésére 15 napos határidőt adott azzal, hogy elmulasztása esetén mulasztási bírság megfizetése írható elő. Mivel a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2010. február 3-i kezdő időponttal a D. Kft. felszámolási eljárásának megindítását rendelte el, a regionális egészségbiztosítási pénztár a kötelezésről szóló határozatot és az ellenőrzésről szóló jegyzőkönyvet felszámoló biztos részére küldte meg. A felszámolás alatt álló Kft. ügyvezetője 2010. május 14-én kelt levelében tájékoztatta a felszámoló biztost, hogy a határozatban felsorolt munkavállalók már nem állnak a társaság alkalmazásában, ezért intézkedjen az Országos Egészségbiztosítási Pénztár nyilvántartási rendszeréből való törlésük iránt. A biztosítási jogviszonyok lezáratlansága miatt a regionális egészségbiztosítási pénztár 2010. június 1-jén ismét felhívta a felszámolóbiztost a kötelezésről szóló határozatban előírtak pótlására, egyben tájékoztatta arról, hogy a megadott határidő már eltelt, amennyiben a pótlások rövid időn belül nem rendeződnek, mulasztási bírság kiszabásának van helye. Az felperes neve, mint a munkáltatói jogok gyakorlója a törvényben előírt kötelezettségének határidőn belül nem tett eleget, és igazolási kérelmet sem terjesztett elő, így a bírság jogszerűen került kiszabásra.

A felperes keresetében a társadalombiztosítási határozatok hatályon kívül helyezését kérte a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 73. §-a, 74. § (1) bekezdése, 102. § (4) bekezdése, a Tbj. 4. § a) pont 1. alpontja, a Cstv. 47. § (5) bekezdése, a Tbj. 44. § (1) bekezdése, 46. § (1) bekezdése, az Ebtv. 80. § (6) bekezdése, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 1. § (1) bekezdése, 2. § (3)

bekezdése, 3. § (2) bekezdés b) pontja és 50. § (1) bekezdése megsértésére hivatkozva amiatt, mert a mulasztási bírság megfizetésére a munkáltatói jogok gyakorlására való felhatalmazás alapján nem kötelezhető, a bírság a nyilvántartásvezetési kötelezettségét elmulasztó foglalkoztatóval szemben szabható ki. A felperes keresetében állította azt is, hogy a D. Kft. képviselőjére jogosultként eleget tett a Tbj-ben írt kötelezettségnek. Álláspontja szerint a mulasztási bírságot ennek hiányában sem vele szemben, hanem a foglalkoztatóval, azaz a D. Kft. "fa"-val szemben kellett volna kiszabni.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság ítéletével elutasította a keresetet. A bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperes a társadalombiztosítási határozatokat azért tartotta jogszabálysértőnek, mert az Mt. különbséget tesz a munkáltató és a munkáltatói jogokat gyakorló szerv vagy személy között, ezért nem a felperest, hanem a munkáltatót, mint foglalkoztatót lehetett volna bírsággal sújtani. A bíróság idézte a Cstv. 47. § (5) bekezdését, majd - az indokok kifejtése nélkül - megállapította, hogy a felperest és nem a D. Kft-t terheli a mulasztási bírság megfizetésének kötelezettsége.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben az ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetének helyt adó, a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát, másodlagosan a munkaügyi bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérte a Tbj. 4. § a) pont 1. alpontja, 46. § (1) bekezdése, az Ebtv. 80. § (6) bekezdése, a Cstv. 47. § (5) bekezdése, az Mt. 74. § (1) bekezdése, 102. § (4) bekezdése és a Pp. 221. § (1) bekezdése megsértésére hivatkozva.

A felperes érvelése szerint az Mt. 74. § (1) bekezdéséből, amely rendelkezés különbséget tesz a munkáltató és a munkáltatói jogokat gyakorló szerv vagy személy között, egyértelmű, hogy jelen ügyben a munkáltató a foglalkoztató szervezet, azaz az adós társaság, míg a munkáltatói jogkör gyakorlója a felperes, pontosabban a bíróság által a felperes kezdeményezésére kijelölt természetes személy. Az Mt. 74. § (1) bekezdéséből, 102. § (4) bekezdéséből és a Tbj. 4. § a) pont 1. alpontjából következően a munkáltató köteles bért fizetni, s mivel a bért, mint járulékalapot képező jövedelmet a munkáltató juttatja, ő minősül foglalkoztatónak; az adós társaság munkavállalói esetében a foglalkoztató az adós társaság volt. Emiatt a Cstv. 47. § (5) bekezdése a bírság kiszabása szempontjából "közömbös", e rendelkezés ugyanis csupán, ex lege az Mt. által kötelezően kijelölendő munkáltatói jogkör gyakorlására jogosult szervet, illetve személyt állapítja meg, azonban az adós társaság munkáltatói minőségét nem "írja felül". A Cstv. rendelkezése alapján csupán az állapítható meg, hogy a felszámoló a munkáltatói jogkör gyakorlója, ami nem azonos sem a munkáltató, sem a foglalkoztató személyével.

A felperes szerint a Tbj. 44. § (1) bekezdéséből, 46. § (1) bekezdéséből és az Ebtv. 80. § (6) bekezdéséből is az következik, hogy a nyilvántartásvezetési kötelezettségét elmulasztó foglalkoztató, nem pedig a munkáltatói jogok gyakorlója sújtható bírsággal. Álláspontja alátámasztására utalt arra, hogy a társadalombiztosítási határozatokban is következetesen az adós társaság került foglalkoztatóként megnevezésre, továbbá, hogy a másodfokú szerv a bírság kiszabását egyértelműen az Ebtv. 80. § (6) bekezdés második fordulatára alapította, ennek alapján a Tbj. 4. § a) pont szerinti foglalkoztatót bírságolta.

A felperes - a Ket. kereseti kérelemben is felsorolt rendelkezései felhívásával, az ott előadott indokok alapján, a perben benyújtott erre vonatkozó okirati bizonyítékra utalással - felülvizsgálati kérelmében is vitatta, hogy a társaság, mint foglalkoztató a munkavállalók kiléptetésére vonatkozó kötelezettségét nem teljesítette.

A Pp. 221. § (1) bekezdése sérelmét a felperes amiatt állította, mert a munkaügyi bíróság ítéletében nem adott számot arról, hogy a perben előadott érdemi védekezését, azt, hogy a foglalkoztatónál bejegyzett "nyitott" jogviszonyok a felszámolás kezdő időpontját megelőző nappal, 2010. február 2-vel lezárásra kerültek, milyen okból hagyta figyelmen kívül és nem indokolta meg azt sem, hogy a felperes által felhívott jogszabályokat miért nem tartotta alkalmazhatónak.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte annak megalapozottságára hivatkozva.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet - a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján - tárgyaláson bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem - a következők szerint - alapos.

Az egészségbiztosítási szervek - az Ebtv. 80. § (6) bekezdése alkalmazásával - a felszámolás alatt álló Kft-nél munkaviszonyban már nem álló munkavállalók biztosítási jogviszonya megszűnésének bejelentésére vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség megszegése miatt sújtották mulasztási bírsággal a felperest. E kötelezettség címzettje az Ebtv. és a Tbj. szabályozásában is a foglalkoztató [Ebtv. 80. § (1) bekezdés, Tbj. 44. § (1) bekezdés, 47. § (1) bekezdés, 46. § (2) bekezdés]. A foglalkoztató fogalmát az Ebtv. nem határozza meg, a Tbj. alkalmazásában foglalkoztatónak minősül - egyebek mellett - "bármely jogi és természetes személy, egyéni vállalkozó, jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság, egyéb szervezet (...), ha biztosítottat foglalkoztat, vagy a biztosítottnak a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyára tekintettel vagy azzal összefüggésben járulékalapot képező

jövedelmet juttat" [Tbj. 4. § a) pont]; a Tbj. 44. § (1) bekezdése a tárgybani adatszolgáltatást a 4. § szerinti foglalkoztató kötelezettségévé teszi.

A D. Kft. volt munkavállalói jogviszonya megszűnésének bejelentésére a felperes nem foglalkoztatóként volt köteles. A Cstv. 47. § (5) bekezdése, amely szerint a felszámolás kezdő időpontjától - a jogszabályok, a kollektív szerződés, a belső szabályzatok és a munkaszerződések keretei között - a felszámoló gyakorolja a munkáltatói jogokat és teljesíti a kötelezettségeket, a felszámolás alá került gazdálkodó szervezetnél szükségessé váló munkajogi, a munkajogviszonyokkal és a kollektív munkajogi viszonyokkal kapcsolatos intézkedések megtételére jogosítja és kötelezi a felszámolót. A Cstv. 47. § (5) bekezdése a munkajog, nem pedig a társadalombiztosítási jog által szabályozott viszonyokban ad felhatalmazást a felszámolónak és ró reá kötelezettséget, e rendelkezésből a felszámoló foglalkoztatói minősége, az, hogy az az adós gazdálkodó szervezetnek az Ebtv. és a Tbj. által szabályozott közjogi jogviszonyokból származó foglalkoztatói kötelezettségei teljesítéséért helytállni saját személyében és nevében lenne köteles, nem vezethető le.

A Kúria rámutat arra, hogy a Cstv. tartalmaz olyan rendelkezést, amely társadalombiztosítási szerv felé adatszolgáltatás teljesítését kifejezetten felszámolói kötelezettségként írja elő. A Cstv. 53. § (2) bekezdése alapján a felszámoló köteles arra, hogy a nyugdíjbiztosítási adatszolgáltatás ellátásával összefüggésben a külön jogszabályban meghatározott módon adatszolgáltatást teljesítsen a biztosítottak nyugdíjbiztosítási adatairól (ideértve az esetleg elmaradt, visszamenőleges adatszolgáltatást is) a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv részére. Hasonlóan az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban. Art.) is kifejezett rendelkezést tartalmaz az adózó számára előírt adatszolgáltatási kötelezettség felszámoló általi teljesítése tárgyában: a 14. § (4) bekezdés szerint az adózó (1) bekezdésében említett kötelezettségeit a felszámoló a felszámolás kezdő időpontjától teljesíti; a felszámolás kezdő időpontjától elkövetett jogsértés miatt megállapított mulasztási bírság a felszámolót terheli azzal, hogy a bírság alól történő mentesülésre az állandó meghatalmazottra, megbízottra vonatkozó rendelkezést kell alkalmazni.

Az egészségbiztosítási szervek a foglalkoztató adatszolgáltatási kötelezettsége elmulasztása miatt szabtak ki bírságot a felperessel szemben. E kötelezettség teljesítésére a felperes felszámolóként a Cstv. 27/A. § (12) bekezdése alapján, mint az adós gazdálkodó szervezet törvényes képviselője és nem mint foglalkoztató volt köteles. A felszámoló, mint törvényes képviselő eljárása által a képviselt adós gazdálkodó szervezet válik jogosulttá és kötelezetté, így az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása

miatti szankció (mulasztási bírság) sem vele, hanem az általa képviselt adós gazdálkodó szervezettel szemben alkalmazható. A Kúria a Cstv. 53. § (2) bekezdése és az Art. fent ismertetett szabályai kapcsán végül utal arra, hogy az azonos jogi természetű kötelezettségek és szankciók egységes szabályozása, a közjogi jellegű kötelezettségek, szankciók alanyainak pontos meghatározása jogalkotói (törvényhozói) hatáskörbe tartozik, ezen alanyi kör jogalkalmazói analógia útján való kitágítására - az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése által deklarált jogállamiság és az abból származó jogbiztonság követelményének sérelme nélkül - nincs lehetőség.

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a társadalombiztosítási szervek és a munkaügyi bíróság a Cstv. 47. § (5) bekezdése téves értelmezéséből kiindulva helytelenül jutottak arra a következtetésre, hogy a foglalkoztatót terhelő adatszolgáltatási, bejelentési kötelezettség elmulasztása esetén alkalmazandó szankció (mulasztási bírság) a felperessel, mint a D. Kft. "fa" gazdálkodó szervezet felszámolójával szemben alkalmazható. Az Mt. felülvizsgálati kérelemben felhívott rendelkezéseit a jogerős ítélet nem sérti, e szabályokat a felperes kötelezettsége elbírálása során nem kellett alkalmazni.

A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A munkaügyi bíróság eljárása során megsértette a Pp. fenti rendelkezését, mert az alkalmazott jogszabályok mikénti értelmezéséről és arról, hogy a felperes jogértelmezését miért nem tartotta elfogadhatónak, ítéletében nem adott számot. Az ítélet hatályon kívül helyezésére azonban nem ez az eljárási szabálysértés, hanem az adott alapot, hogy a bíróság a Cstv. 47. § (5) bekezdése téves értelmezéséből kiindulva, mellőzve az irányadó anyagi jogi szabályok összevetését, megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a társadalombiztosítási határozatok nem jogszabálysértők. Mivel a per eldöntéséhez szükséges tények a lefolytatott bizonyítás adatai alapján megállapíthatók voltak, a Kúria a jogerős ítéletet a társadalombiztosítási határozatokra is kiterjedően hatályon kívül helyezte [Pp. 275. § (4) bekezdés, 339. § (1) bekezdés].

Az alperes a felperes elsőfokú bírósági eljárásban és a felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles.

A Kúria az elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárás illetékéről az Ebtv. 75/A. § alapján határozott.

Budapest, 2012. február 20.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Patassyné dr. Dualszky Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

kúriai tisztviselő